

... in Jugoslavije:
... inšerati ali oznanila se
... unajno po dogovoru; pri večkratnem
inšeriranju primeren popust. Upravišstvo
sprejema naročnino, inšerate in reklamacije.
Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravišstvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.

Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštne proste.
Telefon interurban št. 113.

47. številka

Maribor, dne 27. aprila 1928.

Letnik XV.

Škoda za čas in denar.

Vladna kriza je danes ravno tam, kjer je bila takoj ob sklicanju nove narodne skupščine. Prav po vsej javnosti znani balkanski navadi se Pašiču ne mudi prav nič, da bi izigral svoj zadnji adut in razčistil politično obzorje s sestavo homogene vlade, ki bi imela kot trdno zaslombo 170 mandatov.

Pašič hoče po svoji stari cincarski navadi «ima vremena» izpolniti vse navidezne formalnosti pri sestavi nove vlade. Ponuja radikalom najbolj sovražnim elementom — demokratom in zemljoradnikom vabo: možnost sodelovanja v vladi z radikali.

Uverjeni smo, da še bo preteklo dobrih osem dni, predno se sestavi nova vlada in da bo tudi Davidovič prejel navidezni mandat za sestavitev vlade. Mogoče, da bo tudi Davidovič sprejel ta mandat, a ga seve takoj vrnil, ker z 52 zastopniki ni niti misliti, da bi se Davidovič premaknil za las iz mrtve točke.

Tako se bo zapravljalo čas z brezglodnim sprejemanjem in vračanjem mandatov, dokler ne bo starosta Pašič zopet vzel v roke vladne karte in doigral političnega «duraka» s sestavo homogene radikalne vlade, ki bi bila edina delazmožna za rešitev najnujnejših zakonov ter vprašanj in bi njen trdo podprti obstoj nudil radikalom dovolj časa, da se definitivno sporazumejo s Slovenci, Hrvati in Spahovo skupino.

Tak je dejanski politični položaj, a vsej javnosti je mučno čakanje odločitve in še prav posebno radi tega, ker nastopajo v dobi brezplodnih pogajanj za sestavo vlade demokratje s svojim časnikarskim in tudi dejanskim terorizmom.

Pa vzamimo slučaj, da bi se sestala koalicijska vlada in bi se združila demokratska voda in ogenj — Davidovič in Pribečević, kaj bi dali v tem slučaju radikali demokratom?

Glavni cilj vseh demokratskih vladnih stremeljenj, da ne izginejo iz političnega površja, je: izvesti vidovdansko ustavo, potisniti Hrvate in Slovence nasilnim potom ob stran, si napolniti že izpraznjene žepe in biti udeleženi pri volilni vladi.

In v očigled tem glavnim demokratskim ciljem ponujajo radikali v najboljšem slučaju pet portfeljev, a nikakor ne financ in policije, a še manj pa pravico sodelovanja pri prihodnjih volitvah. Ako bi demokrati v svoji vladohlepnosti tudi pristali na sprejem brezpomembnih portfeljev, potem vendar nimajo v svojih rokah tega, kar je njihova glavna zahteva — namreč svobodne roke v prečanskih pokrajinah in bi jih Pašič pred prihodnjimi volitvami ravno tako pognal brez moči in denarja iz vlade, kot jih je pred zadnjimi.

Demokrati se prav dobro zavedajo, da so vse njihove vladne zahteve ničeve in da jih bodo radikali pri prihodnjih volitvah izigrali na nezadostno malenkost mandatov in baš radi tega poskušajo vse mogoče intrige ter nasilja, da se njihova propast in razcep ne dogrta že veliko pred prihodnjimi volitvami. Radi te demokratske bojazni pred popolno propastjo pravi tudi zagrebški «Obzor»: Stranka, ki je po štirih letih udeležbe v vladi izgubila polovico mandatov, se nepopisno osovražila pri celem jugoslovanskem narodu in vso svojo usodo bodočnosti izroča v roke najgnusnejšemu terorju, taka stranka pač nikakor ne more živeti, in boljše da likvidira in da začnejo oni elementi, ki so res demokratski, čisto znova. Mogoče, piše nadalje «Obzor», da je še prehitro, govoriti o likvidaciji demokratske stranke, če ne bodo šli demokratje v koalicijsko vlado, a če gredo, potem bodo izgubili še one pristaše, ki so glasovali za nje pri zadnjih volitvah radi tega, da bi se demokratje osvetili radikalom, ne pa se z njimi pobratili.

Toliko glede koalicijske vlade o demokratih, o zemljoradnikih pa ni treba izgubljati veliko besed, ker ti so bili pred zadnjimi volitvami po Srbiji še na deželi radikalom najbolj nevarni in so jih radikali ponajveč porazili le nasilnim potom. Zemljoradnike sprejeli v vlado in jih pustili do vladne moči ali vsaj zaščite, bi se reklo: radikali prepustijo srbijanskega seljaka zemljoradnikom in si s tem sami izkopljejo za prihodnost grob.

Kdor pozna Pašiča in radikale, katerim je vzrastla politična pšenica pri zadnjih volitvah v vseh srbijanskih pokrajinah, on bo priznal, da imajo tudi za bodočnost cilj: obdržati se na vladnem krmilu in povečati število svojih mandatov med Srbijanci na škodo svojih edinih političnih sovražnikov demokratov in zemljoradnikov.

Pašič in radikali znajo dobro, da so dosegli 110 mandatov samo potem samooblastnega vladnega pritiska in tega pred volitvami pač nikakor ne bodo hoteli deliti z najnevarnejšimi protivniki: demokrati in zemljoradniki.

Pri vsem nepotrebnem Pašičevem cincanju pred sestavo samoradikalne vlade je škoda nepotrebnega razsipavanja denarja za poslanske dnevnice in izgube časa, ki bi se lahko uporabil za tako nujno potrebno parlamentarno delo. Železničarji se pripravljajo na upra-

vični štrajk, državni nameščenec strada kot cerkvena miš, kmet kolne radi prevelikih davkov, a Pašič se balkansko brezplodno pogaja cele tedne, novoizvoljeni poslanci se brez dela izprehajajo po Beogradu — po balkansko trdovratnih manirah počiva parlamentarno delo na nepregledno škodo celokupne države.

Politični položaj.

Kaj bi radikali hoteli dati demokratom? Na zadnji ministrski seji se je razpravljalo o tem, kaj bi radikali lahko dali demokratom. Ministri soglašajo v tem, da se z demokrati lahko gre samo v poslovno koalicijsko ali v delovno zvezno vlado, nikakor pa ne v tako, ki bi nekaj časa skupaj delala, potem pa šla v volitve ali pa, ki bi takoj nastopila kot volilna vlada. Kake paritete radikali nočejo in tudi to ne dopustijo, da bi se upravna mesta zasedla v razmerju 9:7, kakor so demokrati zahtevali. Demokrati lahko dobijo 5 portfeljev postranskega značaja, o prepustitvi ministrstva notranjih zadev in financ pa ne more biti govora. Da bi se med volitvami odpuščeni ali upokojeni demokratski uradniki sprejeli nazaj v službo, radikali ne dopustijo, češ, da imajo demokrati itak dovolj svojih eksponentov na važnih mestih in da se že mora enkrat prenehati gledati na uradništvo s strankarskega stališča.

Demokrati hočejo za vsako ceno v vlado. Ko je Pašič obvestil Ljubo Davidoviča o prej označenih sklepih ministrske seje glede demokratskih zahtev, je šel ta v svoj klub, kjer se je začela dolgotrajna seja. Demokrati so bili zelo razburjeni, ker jim radikali tako malo nudijo, prevladuje pa vendar pri vseh mišljenjih, da je treba iti za vsako ceno in pod vsakim pogojem v vlado. K temu jih goni denarno vprašanje. Pri volitvah so porabili mnogo denarja in vse, kar so poprej nagrabili iz vladnih fondov, je do malega že izčrpano. «Demokratija» je že prenehala kot dnevnik, tudi drugi listi se bodo morali ustaviti, če ne pridejo zopet do blagajne in raznih fondov. To je vzrok demokratske kapitulacije pred radikali.

Teroristično fronto snujejo na tihem demokratje, glasno se zavzemajo za koalicijsko vlado, okrog tega pa natrosijo v svojih listih vse polno vesti o pripravah diktature. S tem previdno naprej tipajo, kakšen odmev bo našla ta beseda v narodu. V svoje hujskajoče in strankarske namene izrabljajo tudi narodne praznike. Srbi praznujejo 6. maja praznik sv. Jurija kot «Jurjev dan» v spomin na čase, ko so se hajduki v planinah zbirali na boj proti Turkom, demokratski listi pa že sedaj pišejo, naj se na ta dan zbere «nacionalistična mladina» proti «separatistom», kar pomeni vse nedemokrate.

Radičeve izjave. Dopisnik beograjskih «Novosti» često obišče Radiča, da dobi od njega kako izjavo. Glede samoradikalne vlade se je Radič izjavil: Dr. Korošec je bil pri meni. Dejal sem mu, naj skuša omogočiti radikalno vlado. V slučaju, da bi se to brez širše koalicije ne moglo izvršiti, sem mu nasvetoval, naj z dr. Spahom vstopi v vlado. Ako bi se osnovala bodisi homogena radikalna vlada, ali v slučaju, da to ne bi šlo, koalicijska vlada z dr. Korošcem in dr. Spahom, bi to pomenilo sanacijo politike in pot do sporazuma. Dr. Korošec je dobil v Beogradu tako prepričanje, da mora tako biti. Sporazum je protokoliran, treba ga je tudi izpeljati. Pred sestankom narodne skupščine, so demokratski intriganti vrgli med svet vesti, da so radikali zavrnili protokol sporazuma. Ta vest je vplivala tudi na moj govor, sicer ne na vsebino, pač pa na ton. Dr. Korošec je optimistično razpoložen, a je prepričan, da se izza kulis preveč vpliva na reševanje političnih vprašanj. Dr. Korošec vodi odločno in pametno politiko; enako kot Slovenci smo tudi mi s tem zadovoljni. Glede liste homogene radikalne vlade je g. Radič dejal: O listi mi ni nič znanega. Mislim pa, da bi bilo škoda, če bi se izpustili intelektualci, kakor je gospod Ljuba Jovanović. Njemu bi se moralo poveriti notranje in prosvetno ministrstvo. Poučen sem, da bi g. Aca Stanojevič rekel, da mora radikalna stranka iti po poti Stojana Protiča. — Isto je izjavila tudi desetorica radikalnih prvakov, a vsi kmetje — radikalni poslanci so tudi za sporazum, proti kateremu se od izvestne strani mečejo polena. Na vprašanje, ali misli priti v Beograd, je Radič odgovoril: Lahko pridem in bom tudi prišel, kakor hitro se bom prepričal, da se iskreno dela za sporazum in da ne bo intrig. V nasprotnem slučaju ne bom prišel, ker smatram za odveč, da bi se pečal z intrigami, in ker bi to škodilo naši taktiki. Če se pa pokaže iskrena volja za sporazum, bom prišel. Jaz nisem nikdar bil nasprotnik Beograda in upam, da se bova z gospodom Pašičem še skupaj sprehajala po Terazijah. — V isti številki pa beležijo «Novosti» tudi izjavo nekega uglednega člana radikalnega kluba, ki meni, da pogajanja z demokrati ne morejo in ne smejo biti na potu razgovorom z revizionističnim blokom.

Notranji minister o Orjuni. Te dni sta obiskala notranjega ministra g. Vujičića poslanca Jugoslovanskega kluba dr. Kulovec in Vesenjaki ter zahtevala pojasnila,

kakšno stališče zavzema vlada napram srbofašistični organizaciji Orjuni. Minister Vujičić je izjavil, da Orjuna moti pravni red v državi in ustvarja anarhijo. — Izjavil je nadalje, da so to navadne razbojniške čete, da jih je treba kot take smatrati in nastopiti proti njim kot takim. Poslanca sta izjavila, da bodo njuni pristaši v obrambo osebne in lastninske svobode prisiljeni organizirati in osnovati protiorganizacijo, ako vlada ne more ali neče uvesti v državi take razmere, kakor so v navadi v vsaki pravni državi. — Minister se je vsakokrat o Orjuni pravilno izjavil, samo storil še ni nič, da se zavaruje to, kar Orjuna ogroža. Med volilno agitacijo je imel zakon proti nasilju, pa ga ni izvajal, ima redne in izredne zakone, pa vse ostane pri starem. Orjunaška nasilja se množijo z njimi vred pa pasivnost raznih oblastnih organov.

V hujskanju so bili složni radikali in demokrati v Bosni proti opozicijski muslimanski skupini dr. Spahe. Separatisti in Kemalisti, to še ni bilo njihujše, kar se je očitalo, sedaj, ko so se pa južnosrbski turški poslanci Džemijeta obrnili na radikalno stran, so pa demokratski listi v prvem ognju, da bi to politično skupino kar najhujše oblatili in osovražili. Sedaj trdijo, da so radikali dobro vedeli, kaka protidržavna tendenca se skriva v tej politični organizaciji, a so pa vse to gledali skozi prste, ker so vedeli, da se bodo džemijetovci njim priključili. Radikalni listi nimajo niti časa na vse te napade odgovorjati, pa bi bilo tudi zastoj, ker tega demokrati ne bodo nikdar priznali, da bi danes za njimi šel Džemijet med prve, državotvorce, ce bi se oklenil s svojimi poslanci njihovega kluba.

Represalije napram Madžarski. Naša vlada je že večkrat zahtevala po našem poslanstvu v Budimpešti, da se izpusti na svobodo gospod Sever, član naše komisije za razmejitev z Madžarsko, katerega so madžarske oblasti zaprle pod pretezo, da je vršil špijonažo v prid naši državi. Ker vsi dosedanjí koraki g. Milorada Milojevića niso imeli uspeha, se trdi v mednarodnih krogih, da bo vlada uporabila strožje mere proti Madžarski. Govori se, da ne bo spuščen na naš teritorij noben potnik, ki bo imel madžarski potni list. — Razven tega bo vlada v sporazumu s čehoslovaško vlado storila skupne korake proti Madžarski.

Blamaža naše vlade v Carigradu. Na muslimanski verski zbor v Carigradu je poslala beograjska vlada kraikomalo svojega človeka v osebi načelnika ministrstva ver Hasana Rebac. Ta se je v Carigradu obnašal kot bi zastopal vse muslimane Jugoslavije. Nekemu listu je dal svojo fotografijo in svoje izjave, ki so polne samohvale in proslave beograjskega režima. Mož je šel celo tako daleč, da je naglašal simpatije Srbov do Turkov v boju proti Grečiji in trdil, kako so muslimani v Bosni z upravo zadovoljni. — List je vse to prinesel, drugi dan pa, informiran od prave strani vse zopet ovrgeter povdaril, da je beograjska vlada preprečila prihod pravih muslimanskih predstavnikov. S tem je vlada kršila člen 12 svoje ustave. — Te dni pa pridejo v Carigrad pravi člani muslimanskega cerkvenega sveta v Bosni in tako bo Turkom še bolj jasno, da je gostobesedni gospod Rebac narodni uradnik beograjske vlade in da razven sebe ne zastopa nobenega drugega muslimana.

Po svetu.

Nekaj o Mussolinijevi politiki po izstopu popularov iz vlade. Populari so podali demisijo, katero je Mussolini sprejel pod pritiskom fašizma. Fašisti so zahtevali od popularov, da odstranijo don Sturza iz vodstva ljudske stranke, a ker so dobili tozadevno čisto negativen odgovor, se je odločil Mussolini za sprejem demisije ministrov popularov. Po sprejetju demisiji popularov bo Mussolini najbrž izpopolnil od popularov izpraznjena vladna mesta s fašisti. Govori se pa tudi, da se je Mussolini že posvetoval z vlado glede odprave vseh vladnih mest, ki so jih zavzemali populari. Mussolini se hoče tudi pri masah prikupiti s tem, da bo najbrž odpravil za poslance dijete in bodo ti dobivali samo nekako odškodnino za prisostovanje pri onih sejah, katerih se bodo udeležili.

Konflikt med Češko in Madžarsko. Na madžarski meji je bil ubit neki češki finančni uradnik in radi tega je odredila češka vlada proti Madžarski energične ukrepe glede obmejnega prometa, ki je začasno tudi popolnoma ustavljen. Zavračajo se tudi madžarski potniki, ki majo potne liste. Ogrska vlada je predlagala češki vzklic na mešano ali internacijsko komisijo. Čehi so ta predlog sprejeli, svoje odredbe pa vzdružujejo. Madžari so se tudi lotili revanže. Policija je v Budimpešti že odredila konskripcijo čehoslovaških državljanov in bodo nekateri najbrž tudi izgnani.

Orientska konferenca. Komisija za gospodarsko vprašanje se je v sredo sestala, proučila je že več členov in pokazalo se je tudi na gospodarskem polju še mnogo razlik med težnjami zaveznikov in Turčije. — Delo komisije pride potem pred posebni zavezniški komite.

Vseruski kongres komunistične stranke v Moskvi. Na moskovskem vseruskem kongresu komunistične stranke so nastopili kot referenti odlični ruski sovjetski politiki in strokovnjaki. O administrativni ureditvi sovjetske Rusije je poročal Stalin. Glavna smer njegovega referata je bil opomin h kompromisom in uvedbi take upravne strukture, ki bi odgovarjala komunističnim principom. Konečno je podal pregled dosedanjega dela sovetov, ki se je vedno skladalo z državnimi potrebami. Sedaj po več letih se že kažejo sadovi sovjetskega dela in celotna Rusija stopa v štadij splošne obnove. Zinovjev je poročal o ekonomskem položaju v Rusiji. Njegovo poročilo je odobril kongres ter naglasil v svoji resoluciji potrebo, da obdrži vlada monopol na zunanjo trgovino. Nadalje se je tudi sklenilo, utrditi vezi med kmetiskim in delavskim prebivalstvom in se bodo organizirali potrebni ekonomski sveti, katerih naloga bo: vzdrževati stike med kmetom in delavcem. Na kongresu je poročal o delu tretje internacionale Buharin. Na moskovskem kongresu se je jasno tudi na zunaj pokazal spor med pozitivisti in Kamenjevem, ki se je postavil na stališče, da treba spremeniti komunistična načela v državni upravi. Krasin je posebno naglasil potrebo, da bi morali priti v vodstvo državne uprave in komunistične stranke strokovnjaki. Ravno kar omenjeni zahtevi Krasinovcev se je uprl Kamenjev iz političnih in strankarskih vzrokov. Po prepričanju Kamenjeva bi izgubili glede politike sovjeti pravo komunistično orijentacijo, ako bi prišli k vodilnim upravnim mestom strokovnjaki. Kongres se je postavil na stališče Kamenjeva. Krasina je na kongresu ostro prijel Trockij, ker hoče Krasin upeljati inozemski kapital v rusko ekonomsko življenje. Trockij je sam priznal, da je tuj kapital glede obnove Rusije potreben in zelo važen faktor, a on je mnenja, da treba počakati na ugoden trenutek, ko bo lahko stopila Rusija v razgovore z inozemstvom in dobila tuj kapital pod ugodnimi pogoji. Kongres se je postavil na Trockijevo stališče.

Beleške.

Borba za oblast je radikale in demokrate, ki so par let složno izvajali in uživali nekak monopol državnosti, nagnala v vedno ostrejši medsebojni boj, do čim se predstavniki takozvanih »separativistov« vedno bolj sporazumevajo. Nekdanja sloga radikalov in demokratov je izvirala iz tega, ker so eni in drugi mislili, da bo cela Jugoslavija lahko zadostila obojni oblastiželjnosti, danes pa, ko je enim in drugim ostala samo Srbija, hočeta dosedanja zaveznika drug drugega izpodrinuti in ubiti. Ko so demokrati izgubili tla tostran Save, radikali se pa niso mogli udomačiti, preostaje obema samo še Srbija in radi tega so tako hudi boji in zato se ne morejo sporazumeti kdo naj prevzame to ali oni ministristvo in če bi bila situacija za koalicio se tako ugodna ter bi vladna skupina imela še tako parlamentarno moč nad opozicijo. — Kaj pa je tebe treba bilo, pravijo sedaj radikali o demokratih. Včeraj so zapisale radikalne »Jutranje Novosti«: Kaj je bilo treba po osvoboditvi heterogene demokratske stranke? Pod njene zastavo so se zbrali raznovrstni elementi, od srbskih samostalcev in naprednjakov pa do članov bivše srbsko-hrvatske koalicije in naših slovenskih mladikov. Ali ne bi bilo bolje, da je izšla že takrat NRS — oslanjajoč se na večino nacionalno in državno čuvstvu jočega naroda — kot edina reprezentantinja nacionalne ideje? — To je zelo naivno, ali pa mislijo gospodje, da so oni naivni, ki to čitajo. Sprva radikali niso poskusili pridobiti si pozicij v Hrvatski in Sloveniji, sedaj, so ta poskus napravili ter potrošili toliko agitacijskega denarja, bi pa že lahko vedeli, zakaj ne morejo biti edini reprezentanti nacionalne ideje.

Markov protokol. Predsporazumni zapisnik v Zagrebu je v imenu radikalov podpisal Marko Gjuričič in sedaj imenujejo policajdemokrati ta zapisnik »Markov protokol«. Zapisnik je, kakor znano, ostal na željo radikalov neobjavljen, demokrati so si pa gladko izmislili njegovo vsebino. Demokrati so s svojo lažjo nekaj časa krošnjariji okoli, potem, ko so videli, da ne vleče, so pa nehali, in sedaj po svojih listih celo zahtevajo, naj se objavi pravi »Markov protokol«. To se pravi, da sedaj priznajo, kako so prej lagali, ko pa to ni obdržalo, se ne morejo vzdržati velike radovednosti, kaj se je vse sklepalo in podpisalo v Zagrebu. Prej so s svojim lažnjivim poročilom hoteli celo vplivati na dvor, sedaj pa lepo priznajo svojo laž ter zahtevajo »Markov protokol«. — Marko gotovo noče biti kaka igrača v radikalnem klubu in bo že skrbel, da se na njegov rovaš ne bodo norčevali policajdemokrati.

Kako deli minister pravde zemljo? Sarajevski »Narod« opisuje korupcijo, ki jo uganja minister dr. Lazar Marković pri razdeljevanju zemljišč. V Hercegovini je nakazal svojim prijateljem in pomočnikom okrog 2000 ha zemlje, pri ministristvu je pa zabeleženo, da se je ta zemlja razdelila med hercegovinske dobrovoljce. Stavljajen je tudi imenik dobrovoljcev, ki naj bi bili zemljišča dobili, v resnici pa od navedenih ni dobilo niti 40 dobrovoljcev zemljišča, vsa druga imena so napačna ali so pa vpisani že pred več leti pomrli, vsi ostali vpisani, ki so zemljo v resnici dobili, pa nimajo do nje nobene pravice. Mnogo zemlje se je tako pod roko razprodalo in izkupljen denar, kakih 10 milijonov kron, se je izdal za volilno agitacijo ministra Markovića. — Njegovi agitatorji pop Jovičič, Marko Popović in drugi so bili polni denarja. V kolikor pa to ni zaleglo, so pa dajali razne obljube, da oblasti še sedaj ne vedo, kako bi se iznebile množice ljudi, ki zahtevajo izpolnitev.

Dnevne novice.

Koncentracija naprednih sil še vedno ne da miru »Jutru« in »Taboru«. Ta dva lista še vedno prinašata pozive na skupen nastop vseh naprednjakov, kateri pa bodo do mala popolnoma skopneli in se prelevili v najhujše reakcionarce-radikale. Še pred in med volitvami najagilnejši demokrati, se danes v večjem obsegu prekršujejo v radikale. Ako gledamo ta dnevni prestop demokratov v radikale, potem se moramo »Taborovim« in »Jutrovim« pozivnikom koncentraciji smejeti. Slovenski demokratje ne znajo niti obdržati v okvirju svoje stranke svojih še pred kratkem najzvestejših, pa bi radi pritegnili samostojne, katerih ni več in narodne socialiste, ki jih tudi ni. Še par mesecev in v centru štajerskega koncentracijskega kroga bo capljal kot čisto osamljen medved g. dr. Kukovec, morda ga še zapusti sicer duševno zmerni, a po politično častnih mestih hrepeneti mariborski advokat dr. Francek Lipold.

Nekaj o naši kulturi. Kaj je kultura? Kultura je beseda, ki pravzaprav nič ne pomeni, ki je pravzaprav le pesek v oči vsem res pošteno mislečim ljudem. Kultura — izomika je pri nas toliko, kakor s pestjo po glavi ali s palico, streljanje s samokresi po lastnih bratih, metanje bomb med mirne ljudi, vlomi v tuja podjetja itd. In vse to še podpira sedanja vlada oziroma vladni režim. Da se napade mirnega človeka s suho roko, ki se niti braniti ne more pri belem dnevu in se ga bije in težko rani kar meni nič tebi nič, ali to ni vandalsko početje?! Da se mečejo bombe med mirne ljudi brez povoda in se tako preliva bratska kri, ali je to sploh človeško? Da se ponoči vlomi in udere v tujo hišo, se pobijejo stroji s kiji in sekirami ter pokvariyo druge reči, ali se tako rešuje narodnost? Ljudje božji, ali ste znoreli. Ali so ljudje, ki to delajo, nosilci jugoslovanske narodne misli? Ali nas naj komandira par oksaltiranih ljudi brezvestne klike? Kaj če bi danes ali jutri SLS začela vračevati milo za drago — zob za zob? Danes se bridko uresničuje Prešernov izrek »Slovenec že mori Slovenca brata, kako strašna slepota je človeka!« Ali ni res tako? Katoliško misleči ljudje bi morali izginiti; te treba pobiti, njih tisk uničiti in njihov podjetja, kratkale uničiti ves katoliški življenj v Sloveniji. Če ne gre za lažjo po liberalnih časopisih, pa hajd s pestjo, bombami, s kroglijami, s sekirami, s samokresi. Kako nesramno je »Jutro« lagalo in »Tabor« tudi o nočnem napadu na Cirilovo tiskarno?! Klerikalci so si sami pokvarili stroje! Danes je dokazano dejstvo, kdo je to storil. In pravica? Ali je je še kaj pri nas, pri sodnji?! O tem bi se dalo veliko pisati in govoriti. O tej zadevi pa drugokrat.

Naši naprednjaki in njihovo bodoče kulturno gospodarsko delo na deželi. Po katastrofalnem porazu po zadnjih volitvah objavljajo naprednjaki po svojih glasilnih pozive na svojo inteligenco, češ, ako nočemo popolnoma umreti, moramo na deželo in začeti probujati priprosto ljudstvo v kulturno-gospodarskem oziru. — Seve so ti napredni pozivi same prazne fraze, a vendar smo radovedni, kaj neki hoče napredna klika tudi našemu poštenemu malemu človeku v kulturno-gospodarskem oziru? Knjižnic in bralnih društev naprednjaki niti po mestih nimajo, kako jih hočejo ustanoviti po deželi, kjer že leta in leta delujejo naše knjižnice, bralna, dramatična in pevska društva. Mar li hočejo naprednjaki na deželo s svojim Sokolom in Orjuno? Naj se le zavedajo, da sta ravno Sokol in Orjuna za bogzna kako dolgo podrla vsak stik naprednjakov s priprostim ljudstvom. Priprosti kmet in delavec, ki sta v vojski največ trpela in prinesla nekaj medvojne surovosti domov iz bojnih poljan, sta se tekom let od prevrata že znatno omilila; a naprednjak, ki se je za dobo vojne ponajvečkrat skrival kot zajec, je sedaj po več kot štiritletnem miru podivjal tako, da propagira razbojniške napade, vlome poboje, in pretepe potom posebne organizacije Orjune. Pač trikrat gorje našemu podeželskemu ljudstvu, ako bi sprejelo napredno kulturo in podivjalo z napredno inteligenco, ki hvala Bogu med Slovenci ni nikoli nič pomenila, in se organiziralo v Orjuni. V tem slučaju bi šla pač država v franže in bi zavladal boljševizem najhujšega kalibra. Konečno hočejo, seve na papirju, naprednjaki poskusiti svojo podeželsko srečo potom snovanja denarnih zavodov in z drug. Za Boga milega, ali ste prespali cela desetletja, da ne veste, da ima že vsaka fara in večja vas svojo posojilnico ali kako zadrugo. Naprednjaki imajo po mestih par denarnih zavodov, ki pa so in še danes najbolj odirajo malega človeka in baš radi tega smo začeli proti tem naprednim denarnim pijavkam najostrejši gospodarski bojkot, katerega bomo tudi izvedli do konca in do gospodarskega poloma naprednjakov. Napredna kultura in gospodarsko delo sta bila že od početka v škodo in pogubo Slovincem in ako bi pa začela sedaj prodirati na deželo, bi to pomenilo podivjanost in gospodarsko propast poštenega in dobrega slovenskega naroda. Naprednjaki, najprej se sami kultivirajte in potem še le boste lahko govorili o širjenju vaše laži kulture.

Rok za priznanje predvojnega posojila in vrednostnic (državnih obligacij) se je na intervencijo poslancev Slovenske ljudske stranke podaljšal do 1. maja. Kdor še ni zanesel obligacij na davkarijo, naj to takoj stori.

Žrtve orjunskega napada. V Sarajevu je umrl direktor. Hrv. zemljoradniške zadrage Jure Sočo kot žrtev sarajevskih orjuncev. Sočo so, kakor je znano, napadli, ko je šel iz kavarne ter ga smrtno ranili s strelom v trebuh. Policija je radi tega zaprla tri orjunce, ki so osumljeni, da so napad izvršili.

Pametna naredba. Spričo pokvarjenosti srednješolske mladine je bosanska pokrajinska uprava odredila,

da se mora celokupno moško in žensko dijaštvo sarajevskih srednjih šol opremiti s posebnim znakom, da ga bo mogoče na ta način strožje nadzirati.

Centralizem okušaju tudi industrijalci. Včerajšnji »Slovenec« proroča iz Beograda, da je morala akcijska družba elektrarne v Fali prenesti svoj sedež v Beograd. Isto preti tudi drugim bogatim družbam v Sloveniji, n. pr. Trboveljski premogokopni družbi. Tako se hoče slovenske občine na davku oškodovati za ogromne svote.

Razdelitev avstro-ogrskega arhiva. Poročali smo že, da se je Zgodovinsko društvo v Beogradu pritoževalo, zakaj naša vlada ne poskrbi, da bi dobili iz arhiva bivše Avstro-ogrske vse, kar se nanaša na dele naše države. Druge nasledstvene države so svoje že pobrale, samo za naše zgodovinske spomine se nikdo ne briga. — Kmalu na to je ministristvo zunanjih zadev odredilo, da gre zgodovinar gospod M. Novaković na Dunaj, a predno se je odpravil, so že našli zanj drug posel v Sofiji. Na njegovo mesto je določen sedaj vseučilišni profesor dr. Lukič iz Beograda in dva strokovnjaka tudi iz Beograda. Že tedaj, ko je Zgodovinsko društvo v Beogradu govorilo o arhivu, so povdarjali hrvatski listi, da bi hrvatski in slovenski zgodovinarji že davno spravili naše stvari domov, vlada se pa sedaj, ko je končno le določila odposlanstvo, na to zopet ni hotela spomniti.

Tuja tvrdka ima prednost pred domačim kapitalom. Ministrski finančnijsko-ekonomski komitet se je vkljub ostavki vlade te dni sestal in sklenil podeliti koncesijo za zgradbo popravljavnice za vagonc v Palanki blizu Smedereva. Dovoljenje za to zgradbo je dobila francosko-belgijska družba, ki bo sicer zaposlila nekaj jugoslovanskih strokovnjakov, a ni pa prevzela nobenih obveznosti glede našega domačega kapitala pri podjetju. Država se je zavezala, da bo dajala tej popravljavnici mesečno 200 vagonov v popravilo. Ta najnovejša koncesija v korist tujcev je naletela na oster odpor v domačih industrijskih krogih. Mi imamo vendar svoje lastne tvornice za vagonc in popravljavnice v Brodu, Smederevu in Subotici, kjer je investiran po pretežni večini samo domači kapital. Samo tvornici v Brodu dolguje država 18 milijonov dinarjev in sedaj se je obvezala, da bo dajala čisto tuji tvrdki mesečno 200 vagonov v popravilo. Brodska tvornica je nameravala zgraditi posebno tvornico za zgradbo večjih brodov v Zemunu, a ne more razširiti svojega delokroga, ker jej država ne plača dolga. Merodajni industrijski krogi so popolnoma uverjeni in prepričani, da tičijo za to najnovejšo državno koncesijo razne večje afere. Akoravno je vlada v ostavki, a vendar se ji je tako mudilo s to koncesijo samo, da bodo zopet kakšni aferaši iz višjih krogov na škodo domačega kapitala in industrije brez truda in dela veliko zaslužili.

Poprava ceste Beograd—Peč—Kotor. Finančnijsko-ekonomski komitet je na svoji zadnji seji sklenil dati 40 milijonov dinarjev za popravo ceste Beograd—Peč—Kotor.

Vratolomna produkcija na cerkvenem stolpu. Zagrebčani so imeli v nedeljo svojo senzacijo. Na 100 m visokem stolpu katedrale se je okrog 11. ure pojavil neznan moški, ki je splezal z neverjetno drznostjo na križ vrh stolpa. Tu je izvajal razne vratolomnosti, da je spodaj stoječim gledalcem zastajala sapa. Stal je na eni nogi vrh križa, potem se je vsedel ter si napravil cigareto, nato je iz žepa potegnil beležnico in nekaj pisal v njo. Po polurni predstavi, ki so jo gledalci gledali zastoj, je zlezal iz stolpa. Imel pa je smolo, kajti tudi policija se je za njegove produkcije zanimala in spodaj sta ga pričakovala dva detektiva, ki sta ga uljudno povabila v zapor, češ, da je kalil zagrebški mir. Senzacionalni akrobat je 21 letni mladenič Stjepan Kosin, rojen na Češkem. Sedaj je vpoklican v vojaško službo na Češko, pa si je hotel pred svojim odhodom ogledati Zagreb.

Opij. Naša država proizvaja veliko količino opija v svojem južnem delu države, posebno ob grški meji. Na leto se ga pridela približno 100.000 kg. Trgovci, ki kupujejo od kmetov opij, nabavljajo kmetom seme in ob tej priliki kupijo že ves pridelek ki bode zraстал. Riziko ni posebno velik, ker opij skoro vsako leto dobro obrodi. Ti trgovci prodajajo potem ves pridelek v Solun židovskim veletrgovcem, ki ga kupijo za angleške rafinerije, ker opij izvažamo iz naše države kot sirovino. Naš opij je po angleškem mnenju najboljši na svetu, mnogo boljši od inozemskih proizvodov ter je njegovo pridelovanje zelo dobičkanosno.

Znižanje carine. Carina je znižana na uvoz surovih ovčjih in kozjih kož in sicer od 800 na 400 din. pri 100 kg. Nadalje je znižana uvozna carina na črni ter beli čebul od 200 na 30 din. pri 100 kg in pri otrobih od 25 na 15 din. pri 100 kg.

PORAVNAJTE NAROČNINO! NAROČITE »STRAŽO«!

Z 2. majnikom začnemo naš novi podlistek

»DUŠICA«.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczj, prevedel Paulus.

Ozadje tvori francoska revolucija leta 1792., dogodki pa se vršijo večinoma na Angleškem. Povest je velezanimiva in nam opisuje doživljaje in junaške čine drznega, neugnanega Angleža, ki se skriva pod prikritim imenom »Dušica« in nešteto krat zvodi za nos najbolj pretkane francoske vohune, se iz zgolj »športa« podaje v največje nevarnosti in mnogokrat za las uide smrti, Roman je pol usodnih zapletljajev, ki so pa dostikrat tako komični, da ne veš, ali bi trepetal od strahu za »Dušico« — ali pa se smejal njegovi nedosežni drznosti. »Prime« te že koj izpočetka in brez sape boš ga bral do konca. — Vsak del tvori zase enotno povest.

Upamo, da bomo kakor s prejšnjimi tudi s tem podlistkom zelo ustregli našim cenjenim naročnikom. Pri tej priliki opozarjamo, da so vsi dosedanja »Stražni« podlistki: »Moj stric in moj župnik«, »Gladiatorji«, »Zgodba o nevidnem človeku« izšli v ponatisu in se za izredno nizko ceno dobijo v Cirilovi tiskarni. Sezite po njih, zlasti naša izobraževalna društva! Zabavne berila je dandanes malo in knjige so drage. Zato ne zamudite prilike in naročite te v resnici po ceni knjige! Zaloga zaradi visokih stroškov ni velika.

Iz Maribora.

MARIBORSKI OBČINSKI SVET.

Dne 25. aprila zvečer se je nadaljevala seja občinskega sveta. Na galerijo je došlo toliko občinstva, da ni bilo za vse radovedneže prostora. Razlika je bila samo ta, da so večino na galeriji imeli tokrat »neorjunci«. »Jutrov« poročevalec dr. Reisman se zbog tega ni čutil prav varnega in se ni upal niti zganiti.

Dr. Leskovar je v imenu kluba SLS zahteval, da se mora »Jutrov« in »Taborov« poročevalec Reisman odstraniti, ker je povzročil v zadnji seji znani incident. Naš klub stoji na stališču, da ljudje, kakor je Reisman ne spadajo med poštene ljudi v obč. posvetovalnici. — Župan gospod Grčar pa se je zopet branil iztirati lažnjivega korespondenta »Jutrovega« in »Taborovega« iz obč. hiše. Tudi socialista Bahun, demokrat Kejžar ter narodna socialista Dekleva in Roglič so se zavzeli za orjunce.

Novi občinski svetniki.

Seje so se na strani kluba SLS udeležili trije novi obč. zastopniki in sicer namesto umrlega dr. Verstovška delavec Miha Hočevnar, ter gg. Luka Kekec in Franc Uršič. Poslednja dva sta od NSS že pred letom dni prestopila k SLS. Tako je sedaj klub Slovenske ljudske stranke druga najmočnejša grupa v občinskem svetu in šteje 9 članov.

Prvi maj. — Za poljske akademike.

Občinski svet sklene, da se da 1. maja obč. uslužbencem prosto. Uradi bodo poslovali samo toliko, kot ob nedeljah. — Za obisk poljskih akademikov prispeva občina 1000 dinarjev.

Nova ulična imena.

V Melju se je stavbeni načrt v toliko spremenil, da nastanejo tri nove ulice. Prva se krsti za Gubčevo (nadaljevanje prejšnje Gubčeve ulice), vzporedna z Meljsko Oreška ulica (po vasi Orešje, ki je bila nekdanj v Melju) in vzporedna ulica z ulico Kraljeviča Marka Kopernikova ulica (industrijski okoliš).

Vodovod na Tezno.

Družbi »Kovina« se dovoli napeljava vodovoda za nova stanovanja ter zgradba hidranta za slučaj požara.

Cene za sporne najemnine.

Gradbeni odsek poroča o sklepu odseka glede direktivnih cen za stanovanja. Ker se sklenjene cene razlikujejo od cen, ki jih je določila pokrajinska uprava, se cene prilagodijo uradnim cenam. Določile so se naslednje cene: Mala stanovanja: Soba s kuhinjo najmanj 10 din. mesečno, največ 50, srednja mera 25. — Dve sobi s pritliklinami najmanj 20, največ 90, srednja 45 din. — Srednja stanovanja: 3 sobe s kuhinjo 40, 180, 90 din.; 4 sobe s pritliklinami 60, 220, 110 din. — Velika stanovanja: 5 sob s pritliklinami 116, 260, 180 dinarjev. 6 sob s pritliklinami 142, 300, 220 din.

Mestno kopališče.

To podjetje ima vsak mesec približno 100.000 K deficita. Rajni obč. svetnik dr. Verstovšek je svojčas predlagal, da bi se naj kopališče prodalo ali dalo v najem. Predlog je imel namen, da se zadeva mestnega kopališča pošteno uredi. Dr. Leskovar je v imenu kluba SLS izjavil, da predlog za prodajo umakne, a zahteva, da se neredne razmere uredijo. Obč. svetnika Žebot in dr. Leskovar predlagata, naj se stari sistem ogrevanja vode opusti in se ogrevanje elektrificira. Druga mesta so to že storila. Iz dolge debate, ki je sledila, je razvidno, da je kopališče v silno slabem stanju. Soglasno se je sklenilo izvršiti najnujnejše poprave. Nadalje se je sklenilo, da bo za poskušnjo kopališče odslej odprto v tednu pet dni (razum nedelj in praznikov). Zjutraj se otvori kopališče eno uro kasneje, a zvečer eno uro dalje odprto (do 7. ure), da se morejo tudi delavci poslužiti kopališča.

Električno podjetje. — Plinarna.

Razprava o teh dveh mestnih podjetjih je pokazala, da vlada tudi tu velik nered. V stranskih ulicah ni ne električne in plinove razsvetljave. Plinarna zahteva, di bi morala mestna občina po isti ceni plačevati plin, kakor privatniki. Dr. Leskovar se temu protivi, ker mora občina najemati in plačevati za plinarno milijonsko posojilo in še brezplačno dajati prostore za napravo. Zadeva plinarne se na predlog dr. Leskovarja odloži in vrne odseku. Graje vredno je, da še do danes električno podjetje ni moglo napeljati električnega kabla v gornje dele Koroškega predmestja (Smetanova ulica itd.).

Prodaja občinskih zemljišč.

Pokrajinska uprava ni potrdila kupnih pogodb za prodane obč. parcele. Na predlog socializmov in demokratov v zadnjem polletju prodala mestna občina raznim tovarniškim tvrdkam stavbene parcele za sumljivo nizke cene (30 do 60 K kv. meter), dočim se plačuje tukaj svet sedaj po 200—300 K. Magistratna večina je vkljub protestu kluba SLS (dr. Leskovar), sklenila zopet izvanredno nizke cene za te parcele. Mogoče se še bo ob priliki zvedelo, zakaj tako sramotno nizke cene.

Prodaja Petkovega posestva.

V Melju hoče kupiti neka tvrdka (inž. Dolenc) takozvano Petkovo posestvo za gradbo tovarne za volneno blago. Odsek predlaga ceno 100 K za kv. meter. Občinski svetnik Žebot povdarja, da ima to posestvo v najemu okoli 200 železničarskih družin in drž. nastavljenec. Imajo tam že dolga leta gredice in njivice. Ako prodaja ni nujna, naj se tem ubogim ljudem še naprej pusti zemlja v najemu. A soc. demokrati in demokrati so glasovali za brezpogojno prodajo. Dr. Leskovar predlaga, da se vsaj oni del zemlje, kar se letos ne bo zazidalo, prepusti najemnikom. Sprejeto.

Nato so bile rešene še nekatere manjše zadeve. Ob koncu so demokrati prišli po svojem dr. Muleju s predlogom, da se poda mestna občina v riskirano pravdo z erarjem za svoto 600.000 K (v korist Jadranske banke). Socialisti so zopet glasovali za brezsmiselni demokratiški predlog. — Ob pol 12. uri ponoči je župan zaključil sejo.

Ze zopet razmetavajo občinski denar naši socialisti in demokrati na mariborskem magistratu. Ze zadnjič smo poročali, da je izdala Jadranska banka leta 1919 državnemu erarju garancijsko pismo, da bo plačala 612.000 K izvozne carine za prašiče, ako bi vladni komisar dr. Pfeifer tega ne storil. Erar zdaj toži banko na izplačilo tega zneska. Gre v tej tožbi samo za to, ali mora banka plačati 612.000 K carine, ker je izdala garancijsko pismo, ali ne. Mestne občine ta tožba nič ne srbi, pač pa še bo le pozneje najbrž nastala pravda med banko in občino, če bo banka zahtevala od občine povračilo. Demokratska obč. svetnika dr. Mulej in advokat dr. Sernec pa tirata občino, da se udeleži pravde med Jadransko banko in erarjem, kar je čisto nepotrebno in kar bi občino stalo novih 100.000 K, katerih ji nikdar ne bo nikdo povrnil. Dr. Mulej protežira dr. Kodermana in dela na to, da dr. Koderman pri tej pravdi zasluži kakih 100.000 K, ker dr. Mulej misli izstopiti iz državne službe in vstopiti v Kodermanovo pisarno. Dr. Sernec pa podpira oba. Ze v februarju so socialisti in demokrati sklenili, da stopijo v to nepotrebno tožbo. Ker je dr. Leskovar pismenim potom to pravdo odločno odsvetoval, se je v seji dne 20. aprila o stvari natančno razpravljalo in sklenilo, da se občina te pravde ne udeleži. Takrat so socialisti glasovali z našo stranko proti tožbi in demokrati so pogoreli. Pa dr. Mulej ni miroval. Prinesel je stvar še v sejo dne 25. aprila. Socialdemokrate so med tem že dobro obdelali za tožbo in ko se je zopet glasovalo o tej zadevi, je Bahun s svojo prosvitljeno gardo glasoval za tožbo. Tako se torej občina udeleži tožbe in bo plačala čisto brez potrebe za to lepe ti-sočake v žep demokratskega advokata. Kaže pa nam ta slučaj, kako imenitno razumejo socialisti občinsko politiko. Dne 7. februarja so glasovali za tožbo, dne 20. marca proti tožbi in dne 25. marca zopet za tožbo v eni in isti zadevi. Razumejo pa svojo nalogo g. Bahun in njegova garda, da je kaj! Sposobni so, da v pol uri izpremenijo svoje mnenje, kakor pač veter piha. Kdor pa plašč po vetru obrača, ni značaj in to ravno niso socialdemokrati. In taki ljudje odločajo s svojim glasom pri mestnem gospodarstvu.

Vročje je postalo »Jutrovemu« poročevalcu pri zadnji občinski seji. Neslišno jo je popihal iz dvorane. Je že vedel zakaj.

PROSLAVA PRVEGA MAJA.

za krščansko socialno delavstvo se vrši v Mariboru po sledečem redu:

Ob 9. uri v stolnici sv. maša.

Ob 10. uri na Gambrinovem vrtu ljudsko zborovanje. Govorijo narodni poslanci in drugi.

Popoldne skupni izleti v okolici. Vspored izletov se objavi v pondeljkovi »Straži«.

K obilni udeležbi vabljeni naši železničarji, delavci in državni nastavljenici.

Strokovne in politične organizacije kršč. soc. delavstva.

Vse naše somišljenike v Mariboru in okolici vabimo, da se udeležijo proslave prvega maja, ki jo priredi kršč. soc. delavstvo. Podpirajmo drug drugega!

Proslavo prvega maja bi centralistična vlada rada preprečila. Obratno ravnateljstvo južne železnice je izdalo brzojavni ferman, da 1. maj letos ni prost, tudi za delavce v železniških podjetjih ne. Železničarske organizacije v Mariboru so naprosile poslanca Žebota, naj intervenira na pristojnih mestih. V četrtek dne 26. aprila je poslanec Žebot v Ljubljani posredoval pri vodstvu obrat. ravnat. v tej zadevi. Dobil je izjavo, da ljubljansko obratno ravnateljstvo nima nič proti prostemu 1. maju, a samo ne sme tega odrediti, ker je v teu oziru podložno ministrstvu saobračaja. Na prošnjo poslanca Žebota se je obratno ravnateljstvo takoj obrnilo telegrafično na ministrstvo v Beograd. Poleg tega je poslanec brzojavno zaprosil tudi Jugoslovanski klub v Beogradu za nujno posredovanje. Kakor slišimo, so železničarji delavci sklenili, da na vsak način dne 1. maja ne bodo delali.

Svoj prvi in zadnji odgovor »Straži« pošilja predsednik Orjune in glavni urednik »Tabora« g. Rehar s pozivom, naj se mu dokaže, da je bil komij, italijanaš ter Jaka mesto sedanjega Radivoja. V slučaju dokaza ponuja kar 25.000 din., za nasprotno pa grozi z nekako anatemo pred »vso jugoslovansko javnostjo«. — Čemu toliko kričavih besed, naj rajši gosp. Rehar autentično dokaže kaj je bil, kje je bil in če mu Jaka ni prav, naj se pa s krstnim listom izkaže, če je sploh krščen. Na 25.000 din. ne bo mo čakali, ker jih gosp. Rehar ne bo imel, kar se pa ob sodbe javnosti tiče, naj le mirno čaka, da jo sam izkusi.

Temni elementi hodijo po Urbanovi ulici, kakor poroča dnevni kronist »Tabora« od srede. Ljudje so se

ob tej kritiki spogledovali ter sklepali vse mogoče o tem, kaki temni elementi bi hodili po tej ulici, dokler se ne kdo ne oglasi in reče: Seveda, prav ima »Tabor«, včeraj sem srečal v tej ulici dr. Cazafuro in Škerjanca! — »Tabor« je torej pogodil, četudi samo nehote. Se sicer večkrat zgodi, da se slučajno razkrijejo temni elementi. Tudi mi imamo v tem svoje izkušnje in sicer s pomočjo fotografije, katero nam je poklonil orjunc dr. Cazafura. Pride mož in se pritoži, da so ga ponoči napadli neki banditi. Ne da se dognati, kateri bi to bili, ko mu pa Cazafurino sliko pokažeš, brez vsake razlage, da je to dr. Krištof Cazafura, orjunc, državni uradnik, sedaj radikal itd., se možu zaiskri spoznanje v očeh in že ti reče: »Ja, ja, en tak divji gsit je bil tudi zraven!« — Pa brez zamere, če nam kdo sliko pošlje, jo smemo tudi porabiti, ljudje pa govorijo, kakor znajo. Kakor že rečeno, dobro bi bilo, če bi svojemu vodniku gospodu dr. Krištofu Cazafuri še drugi orjunci sledili, da ne bo uganjanja o »temnih elementih«.

Trgovci. Slov. trgovsko društvo vabi gg. člane in nečlane na skupen ogled Zagrebskega sejma. Odhod iz Maribora v nedeljo zjutraj ob 1.40 h z brzovlakom. Udeležnike opozarjamo, da si ne nabavljajo legitimacij, ker na brzovlakih z njimi ni znižane cene, ugodnosti v slučaju vrnitve z osebnim vlakom in prosta vstopnina pa ne krijejo izdatkov za legitimacijo.

Poštni uslužbenci so po zaslugi vlade v tako silni bedi, da se obračajo s pismi na nas, naj bi sporočali javnosti njih prošnje za postranski zaslužek in podporo, ker od plače, ki je enaka oni iz leta 1921 in deloma še celo znižana pri vedno večji draginji ne morejo več živeti. Reveži bi radi žrtvovali dnevni počitek, ki ga imajo po vsaki popolnočni službi, ter prosijo tukajšnje podjetnike vseh vrst, da bi jim dali za ta prosti čas kakršenkoli posel in zaslužek, oziroma kako drugo podporo. Gg. podjetniki pridejo s poštnimi uslužbenci itak službeno v dotiko in tako bo dovolj prilike, da se radi kakega posla dogovorijo.

V nedeljo, 29. aprila priredijo katoliške organizacije ob lepem vremenu izlet k sv. Urbanu. Odhod iz mesta točno ob 1. uri. Zbirališče na Grajskem trgu in pred samostanom šolskih sester. Po prihodu k Sv. Urbanu boše kratek cerkveni govor z litanijami Matere Božje. Nato prosta zabava. Vsi prijatelji prelepe narave se uljudno vabijo.

Opozarjamo na današnje predavanje Slov. kršč. soc. zveze, ki se vrši ob pol 8. uri zvečer v Lekarniški dvorani. Predmet: Slovenski katoliški shodi.

Tvrdka Pinter in Lenart inserira v »Orjuni«. S tem pravi, da je samo divjaškim orjuncem dovoljeno kupovati pri njej železo in enako blago. Hvala Bogu, da imajo naši obrtniki in kmetje v Mariboru dovolj neorjunaških trgovin. Somišljenike opozarjamo, da po vseh krajih razglasijo, da pri tvrdki Pinter in Lenart smejo kupovati samo — orjunci.

»Žrtve«, delavska igra. V pondeljek dne 30. aprila na predvečer 1. maja uprizori Ljudski oder v mariborskem Narodnem domu še nikjer uprizorjeno igro »Žrtve«, ki ki jo je spisal mož žuljavih dlani Alojz Petek. Igra slika na poljuden a prevzemajoč način borbo med trpinom-delavcem in židovskim podjetnikom ter bo brez dvoma zapustila v vsakem, ki si jo bo ogledal, globok utis in tudi nauk, da je mogoče le preko žrtve do zaželenih ciljev. — Vstopnice se za to pomembno predstavo prodajajo že danes v pisarni Ljudskega odra v Kazini.

Darovi za PTL. Namesto venca na grob umrlemu g. Alojzu Eigl v Mariboru gospod ravnatelj jugoslovanskega Lloyd B. Wahrschauer 50 din. in g. ravnatelj Gross 50 din. — Tovarna jug. Lloyd je darovala 100 din. — Učitelj Cujk od Sv. Jurija v Slov. gor. je nabral zopet 125 din. 95 p. — Gospod dr. Viktor Kac, zobozdravnik v Mariboru je nakazal 200 din. čevljarški mojstri v Mariboru po 125 din. kot delež dobička prirejenega plesnega venčka. — Liga se zahvaljuje darovalcem, prosi pa, da se spominjajo tudi drugi na ligo.

Novo podjetje v Mariboru. Na Tržaški cesti št. 8 in na Teznu št. 13 je gospod Josip Škof, otvoril novi delavnici za emajliranje pločevine. Občinstvu ga toplo priporočamo. Sicer pa opozarjamo na današnji in-serat.

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Pododbor Maribor profsorskega društva SHS mesto venca na grob g. dr. Verstovšku 200 din.; sedminčarji blage matere Ane Jarič, posestnice v Zrkoveh 77 din. Prisrčna hvala!

Razne novice.

Razbojnik Traparič obsojen na smrt. Sarajevska porota je obsodila na smrt na večalih zloglasnega razbojnika Trapariča, o katerem smo že enkrat poročali. Traparič se je pred sodiščem obnašal zelo drzno, ter je bil njegov proces prava senzacija za Sarajevo, posebno ženski svet se je zanimal za njega ter so ga proglasili za sarajevskega Landru-ja. Toda na poslednjih razpravah, ko je že čutil, da se ne bo izteklo dobro, ga je že zapuščala hrabrost. Pri čitanju smrtno obsodbe so se mu tresla kolena in je jokal. Pri odhodu iz dvorane pa se je zopet ohrabil ter je rekel: Nič se ne bojim, ker sem bil že trikrat pod vislicami.

Roparski umor v Karlovcu. V pondeljek je bil v svojem stanovanju umorjen in oropan gostilničar in trgovec z usnjem Dragotin Majer. Njegova žena, ki je prišla v jutro v moževo sobo, ga je našla na postelji zadušenega z robcem, globoko v usta potisnjenim. Morilec je iz stanovanja ukradel nekaj denarja in blaga iz trgovine, ki se nahaja v isti hiši. Sum je padel na tri fante, stare 14—16 let, ki so jih prejšnji večer videli v veži Majerjeve trgovine.

Vsi p. n. g. bralci se opozarjajo, da morajo pri vseh vprašanih bodisi glede inseratov, bodisi v kaki drugi zadevi priložiti poštino za odgovor. Brez znamk ali dopisnic za odgovor ne more upravištvo željam doposiljateljev ustreči.

Zahtevajte brezplačni ilustrovani cenik «KARO»-čevljev, ki je opremljen z vsemi zelo praktičnimi pripomočki za odmerjenje noge. — Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19, telefon 157. 137

RAZJEDNI KAMEN

za izdelovanje mila se dobi sami pri
J. LAUFER, MARIBOR, GOSPOSKA UL. 46.
Razposiljatev po pošti na vse strani. — 2 116

Kupujem

sukneno krojaške odpadke
po najboljši dnevni ceni.

Zagode, Maribor, Tržaška 5

DARILA za birmo

uhani, prstani, verižice, priveski, zapestnice, žepne ure v zlatu in srebru, vsakovrsne stenske ure in budilnice, popravila izvršujem točno in ceno pod jamstvom. Céniki proti vpošiljatvi 1 Din.

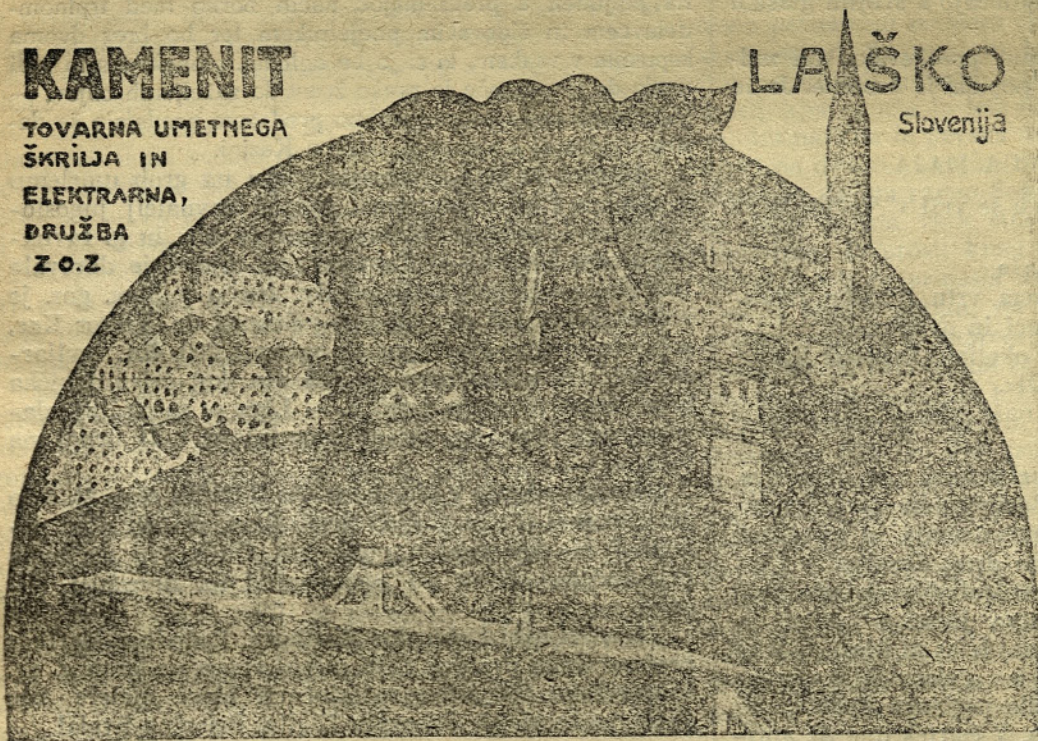
STOJEC LOVRENC, urar, Maribor, Jurčičeva 8.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTARNA,
DRUŽBA
Z.O.Z

LAŠKO

Slovenija

ANGLESKO¹⁻⁶ SUKNO!

vseh vrst ravno kar došlo! CENE NIZKE!
FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16

Vinočoč „pod vejo“
Jeriča v Počehovi odprt. —
— 4† 154

Zaradi nakupa drugega posestva se pogrebni zavod in lepo posestvo 18 ora lov v trgu Sv. Lenart v Slov. gor. takoj prod. Vpraša se pri posestniku Franc Senekovič, Sv. Lenart v Slov. gor. 1 3 200

OVES

krumpir, koruzo, opeko, cement, drva, pr-mog, slamo seno vedno vsako množino

ANDREJ OSET, Maribor.
Aleksandrova c. 57, tel. 88
1-10 208

Na posestvo pol ure od Ptuj se sprejmejo s. majem: 1. Izborna kuharica, ki bi kuhala za 6 oseb; 2. Kuhinjska dekla, uporabna tudi za lahka vrtna dela; 3. Starejši neoženjen vrtnar, popolnoma uveden v vrtnarstvo zelenjave in dreves. Ponudbe sprejema pod: Osobje št. 586, Oglasni zavod Vorčič, Maribor, Slomškov trg 16. 2-3 196

Proda se po ceni skoraj nov gostilniški orkestrion prvovrstne dunajske trvdke. Mizarstvo Hojker, Ptuj Ljutomerska cesta 20. Istotam se prodata 2 postelji iz trdega lesa, skoraj novi z žimnicami na vzmeteh in 2 ponočni omarci z mramornatimi ploščami. 2-3 189

Malo posestvo 1 in en četrt ure od Maribora se takoj prod. Več se poižve M. Ogriseg, Kamnica št. 16. 2-3 95

Prodajalka slovenskega in nemškega jezika večja, z lepo pisavo, katera ima veselje za učenje knjigovodstva se sprejme pri trvdki M. Berdajs, trgovina z mešanin blagom in semen Maribor. Hrana in stanovanje v hiši. 2-3 201

Obročce

za sode in kadi, večja množina, dobro ohranjene, se po ceni prod v Mariboru, Zagode, Tržaška c. sta 5.

Glasovir (Stutzflügel) dobro ohranjen se prod. M. Ornik, Aleksandrova cesta 62, Maribor. 2 0

Proda se žensko kolo „Styria“ v dobrem stanu. Krčevina 196, pri Mariboru. 222

Viii podobna hiša z vrtom Magdalenska ul. 16, s 4 stanovanji se prod. Stanovanje na razpolago. Kupci se naj oglašijo pri posestniku v 1. nadstropju na levo, dne 2. maja od 8. ure naprej. 2 5

Občina Lajtersberg bode njej spadajoči ribolov v Dravi, dne 1. maja, ob 15. uri v občinski pisarni po dražbi dala v najem. 218

Največje so skrb, če

LEBIN ali EGAL-kreme
pri bihi ni! 1-3 223

Išč se provizijski potnik za kremo „LEBIN“ in „EGAL“ za rajon Sp. Štajersko in Koroško, ki bi pozneje prevzel lahko tudi razne druge gal. predmete. Reflektira se le na prvovrstno moč. „LEBIN“, Rogoza Hoče. 224

POD VEJO, Vinarski graben 175,

prodaja PICHLER
traminca po 32 K in prvovrstni jabolčnik po 12 K liter.

Dr. I. Marcius

zdravnik v Slov. Bistrici
(nasproti vojašnice)

zdravi jetiko, škrofulozo, naduho, revmatizem, hudico, kroničen katar in vnetje ženskih spolovil, vnetje obisti, slabokrvnost, božast, bolezen Basedow in druge na tačasno najuspešnejši način. Sprejema od 8. do 11. in od 2. do 4. ure.

Šmarješke toplice

izborna zdravilišče

proti revmatizmu, prot nu, živčnim boleznim.

30°5' C - 12 km od Novega mesta.

Tik kopališča krassen gozd.

Popolnoma preurejeno.

Moderne sobe. Izvrstna kuhinja.

Najboljša kranjska in štajerska vina.

Torek popoldan zdravnik na razpolago.

Voz k 1/2 11^h vlaku.

Cene izvanredno nizke.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

Ana Žičkar

hotelirka in upraviteljca toplie

v Šmarjeti pri Novem mestu.

(poprej v Mariboru).

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani trvdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje

Prvi jugoslovanski zavod za emajliranje pločevine V MARIBORU

emajlira:

kolesa, posamezne dele avtomobilov, pisalne stroje, pločevinaste tablice in ščite, pečne stene, otroške vozičke in postelje, nagrobne križe i. t. d.

JOSIP ŠKOF

pleskar, lakirnik in črkoslikar

Maribor, Tržaška cesta 8 in Tezno 13.

Naročila se sprejemajo tudi: Tržaška cesta 8 in pri trvdki Marini in Kresnik, Državna cesta 22.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gostilni.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.